

Sylviini milenci I.

Maximální
ČAS

Elizabeth Gaskellová

Elizabeth Gaskellová

Sylviini milenci I.

Motiv na obálce: William Adolphe Bouguereau: Po koupeli (1875)

Translation © Jana Srbová, 2026

Editor, Postface © Josef Pepson Snětivý, www.pepson.cz, 2026

Cover © Josef Pepson Snětivý, Matyáš Bernard Snětivý, 2026

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2026

ISBN 978-80-7475-588-0 (ePUB)

ISBN 978-80-7475-589-7 (Mobi)

ISBN 978-80-7475-590-3 (pdf)

Kapitola 1.

Monkshaven

Na severovýchodním pobřeží Anglie leží město Monkshaven. V současnosti má asi patnáct tisíc obyvatel, ale na konci minulého století tu žila sotva polovina z tohoto počtu. A právě v té době se odehrály události popsané na následujících stránkách.

Monkshaven nebyl v anglické historii neznámým jménem: ve městě se tradovalo, že právě zde došlo k vylovení „královny bez trůnu“ (jedná se o Isabellu Francouzskou, manželku anglického krále Eduarda II., která se roku 1326 se vyločila na severovýchodním pobřeží Anglie – pozn. překl.) Tehdy se v kopcích nad městem tyčil opevněný hrad; dnes na jeho místě najdeme opuštěný panský dvůr. Dávno před příplutím královny, v dobách, ze kterých pocházejí nejstarší pozůstatky hradu, se na okolních útesech rozkládal veliký klášter. Poskytoval vyhlídku na nekonečný oceán, splývající v dáli s oblohou. Samotný Monkshaven byl vystavěn na břehu řeky Dee v místě, kde se její vody vlévají do Severního moře. Souběžně s tokem řeky vedla hlavní ulice města, High Street. Menší uličky, které z ní odbočovaly, šplhaly do svahů strmého kopce, mezi nimiž a řekou byly natěsnány domy. Řeku překračoval most, a po něm se z High Street v pravém úhlu odkláněla Bridge Street. Na jižní straně řeky vyrostlo několik honosnějších domů, obklopených zahradami a poli. Na této straně města žila místní smetánka. A kdo byli významní lidé tohoto malého města? Nešlo o žádné mladší odnože rodin z tohoto hrabství, které spravovaly svá dědičná panství, zasazená do divokých, pochmurných vřesovišť kolem Monkshavenu. Tyto pustiny ohraničovaly město z pevninské strany téměř stejně účinně, jako je z druhé strany zaštiťovaly mořské vody. Ne, tyto staré rody se držely stranou od odpudivého, avšak dobrodružného obchodu, který přinášel bohatství některým rodinám ve městě, generaci za generací.

Monkshavenští magnáti byli ti, kdo vlastnili největší počet lodí zapojených do velrybářského obchodu. Život mladého muže z Monkshavenu, náležejícího do této třídy, se odvíjel přibližně takto: nejprve se učil námořníkem u některého z významných majitelů lodí – mohl to být jeho vlastní otec – spolu s dvaceti (i více) dalšími chlapci. Během letních měsíců podnikal s ostatními učedníky plavby do grónských moří; začátkem podzimu se vraceli s nákladem. V zimních měsících pozoroval, jak se v tavárnách připravuje olej z velrybího tuku, a učil se navigaci u některého svérázného, ale zkušeného učitele, který byl napůl pedagogem, napůl námořníkem, a své výklady kořenil vzrušujícím vyprávěním o divokých dobrodružstvích z dob svého mládí. Dům majitele lodí, u něhož byl mladík v učení, se stal i jeho domovem: bydlel zde spolu s ostatními učedníky během období klidu mezi říjnem a březnem. Postavení těchto chlapců v domácnosti se lišilo podle výše vyplacené odměny: někteří zaujali pozici shodnou se syny dané rodiny, jiní byli považováni za něco jen o málo lepšího než služebnictvo. Na palubě lodí však obvykle panovala rovnost, a pokud si někdo nárokoval určitou nadřazenost, byli to ti nejodvážnější a nejbystřejší. Po určitém počtu plaveb se monkshavenský mladík postupně vypracoval na kapitána a jako takový získal podíl na podniku. Všechny tyto zisky, stejně jako jeho veškeré úspory, šly na stavbu vlastní velrybářské lodí – pokud tedy mladý muž neměl to štěstí, aby byl synem majitele lodí. V době, o které píšu, se v Monkshavenu práce ve velrybářském průmyslu příliš nerozpadala mezi více lidí: tentýž muž mohl být majitelem šesti nebo sedmi lodí a na každé by díky svému vzdělání a zkušenostem dokázal velet; byl mistrem pro dvacet učedníků, z nichž každý platil poměrně vysoké školné; vlastnil tavicí haly, do kterých přicházely náklady velrybího tuku a kostic a připravovaly se tu k prodeji. Není divu, že tito majitelé lodí nashromáždili obrovské bohatství a jejich domy na jižní straně řeky Dee byly

přepychovými sídly, plnými krásného, solidního nábytku. Překvapením není ani to, že celé město patřilo jak vodě, tak zemi, a dokonce větší měrou, než by člověk u přístavního města čekal. Všichni zde záviseli na lovu velryb a téměř každý mužský obyvatel byl – anebo doufal, že jednou bude – námořníkem. Kolem řeky se v určitých ročních obdobích vznášel zápach téměř nesnesitelný – tedy, nesnesitelný pro každého kromě obyvatel Monkshavenu. V nevábných přístavištích trávili staří lidé i děti celé hodiny, téměř jako by si v tom puchu libovali.

Snad je tento popis samotného města dostatečný. Jak už bylo řečeno, v okruhu několika mil kolem něj se rozkládala vřesoviště. Útesy, vypínající se vysoko nad hladinu moře, barvil vřes do fialova, a jen jejich vrcholy byly korunovány travnatým porostem, který se místy spouštěl po příkrých srážech jako zelené žíly. Sem tam se po skaliskách prodírala dolů k moři bystřina, tu širším, tu užším korytem, tak, jak je postupně během dlouhého času vyhloubila. V roklinách a údolích rostly a prospívaly stromy a keře. Třebaže vás na holých srážech mohl rozechvět pohled na bezútěšnou, pustou krajinu, když jste sestoupili do zalesněných nížin, okouzlo vás, jaké útočiště poskytovaly. Kolem takovýchto vzácných, úrodných údolí se však prostírala pochmurná vřesoviště, táhnoucí se na míle daleko, jen občas přerušena červeným osamoceným skaliskem, vystupujícím z řídkého porostu. Kromě toho se zde tu a tam objevila hnědá skvrna rašeliniště či bažiny, představující nejistou půdu pro nohy chodce, jenž by se pokoušel zkrátit si tudy cestu k cíli. Na písčítých, výše položených územích divoce rostl bujný fialový vřes i nejběžnější druhy vřesovce. Mohli jste tu narazit na trsy jemné, pružné trávy, na nichž se pásly ovečky s černými hlavami. Byly hubené, buď kvůli skrovné potravě, nebo kvůli své takřka koží hbitosti, takže pro řezníka by příliš slibné nebyly, a dokonce ani jejich vlna nebyla dost kvalitní, aby alespoň díky ní přinášely svým majitelům zisk. V těchto končinách žije i v současné době málo obyvatel; v minulém století jich ale bylo ještě mnohem méně. Tou dobou ještě věda nepronikla do zemědělství natolik, aby s její pomocí dokázalo čelit přírodnímu znevýhodnění, jaké představovala vřesoviště. Také ještě neexistovaly železniční tratě, jež by sem ze vzdálených míst přivedly sportovní lovce, aby si užili loveckou sezónu a vytvořili každoroční poptávku po ubytovacích zařízeních.

V údolích se rozkládaly staré kamenné panské dvory, ale na vřesovištích jste mohli narazit pouze na jednotlivé farmy, postavené daleko od sebe. U nich se kupily nevelké stohy hrubého, nekvalitního sena; hromady rašeliny, sloužící jako palivo na zimu, bývaly vyšší než zásoby sena. Dobytek na pastvinách kolem těchto farem vypadal zpola vyhladověle, ale v jeho tvářích se s podivem vyskytoval jakýsi zvláštní, rozumný výraz, podobně jako u těch hbitých černohlavých ovcí – výraz, který se jen málokdy vidí v poklidných, hloupých tvářích dobře živených zvířat. Všechny zídky a ohrady byly zbudované z bloků rašeliny, na které stavitelé ještě navršili kameny.

Zelená údolí, jen vzácně se zde vyskytující, byla poměrně úrodná, s bujně rostoucí vegetací. Podél potoka se táhly úzké pásy luk. Vypadaly, že jejich bohatá, vysoká tráva opravdu dokáže uspokojit hlad pasoucích se krav, zatímco ojediněle rostoucí traviny na výše položených pozemcích stěží stály za námahu, s jakou je zvířata hledala. I v údolích však foukal silný mořský vítr. Kopíroval proud potoka, omezoval růst stromů anebo je rovnou lámal. Přesto tu rostlo velké množství podrostových dřevin, propletených a sešněrovaných hlozinou, šípkovými keři a zimolezem. Pokud by měl farmář v těchto relativně prosperujících místech manželku nebo dceru, které by se věnovaly zahradničení, pak by na západní či jižní straně hrubých kamenných zdí jejich stavení jistě rostla spousta květin. V dobách, o kterých je řeč, však pěstování květin nepatřilo k populárním dovednostem v žádné části Anglie; na severu je tomu tak dodnes. Šlechtici a panská třída mívali nádherné zahrady, ale farmáři a nádeníci severně od řeky Trent

o ně jevíli pramály zájem, což opravdu můžu potvrdit. Pár keřů s bobulemi – jeden či dva černé rybízky, jehož listy používali k dochucení čaje a plody jako lék na nachlazení a bolest v krku –, políčko brambor (i když na konci minulého století nebylo tak běžné jako dnes), záhon zelí, keřík šalvěje, meduňky, tymiánu a majoránky, možná i nějaký růžový keř... Uprostřed toho všeho možná rostl i „starý muž“ („old man“, pelyněk brotan, pozn. překl.); pak ještě záhon silných, odolných cibulí a možná nějaké měsíčky, jejichž okvětními lístky se ochucoval slaný hovězí vývar. V době, ke které se váže můj příběh, tyto rostliny představovaly pro farmáře dobře osazenou zahradu.

Ještě dvacet mil od mořského pobřeží směrem do vnitrozemí však nešlo zapomenout ani na moře, ani na námořní obchod: zbytky mušlí, mořské řasy a odpad z tavíren se v této oblasti využívaly jako základní hnojivo a velké, strašidelné velrybí čelisti, holé a vybělené, tvořily oblouky nad brankami do mnohých polí nebo úseků vřesovišť. Z každé rodiny, v níž vyrostli synové, odešel některý z nich na moře, ať už byla rodina jakkoli zemědělsky založená; matka pak při změnách ostrých víchřů z vřesovišť toužebně hleděla na mořskou hladinu. Všechny výlety a toulky směřovaly k pobřeží: nikdo netoužil vydat se do vnitrozemí, aby tam uviděl něco nového – snad s výjimkou velkých každoročních koňských trhů, které se konaly tam, kde se chmurná vřesoviště měnila v obydlenu a obdělávanou krajinu.

V této části země jako by myšlenky na moře pronásledovaly lidi i hluboko ve vnitrozemí, zatímco ve většině ostatních částí ostrova stačilo, aby se člověk vzdálil pět mil od oceánu, a takřka ihned zapomněl, že nějaký živel jako slaná voda vůbec existuje. Primární a hlavní příčinou této skutečnosti byl nepochybně významný obchod s Grónskem, do něhož byla pobřežní města zapojena. V době, o které píšu, však v myslích lidí panoval také strach a nervozita související s mořem, které měli za humny. Od ukončení americké války za nezávislost nebylo zapotřebí vynakládat žádné velké úsilí na doplňování posádek v námořnictvu. Dotace, které vláda za tímto účelem požadovala, se s každým mírovým rokem snižovaly. V roce 1792 dosáhly svého minima v celé řadě let. V roce 1793 však dění ve Francii Evropu rozrušilo. Koruna a její ministři podněcovali Angličany k akci, využívající jejich protigalského hněvu. Lodě jsme měli, ale kde byli naši muži? Námořnictvo mělo pohotově řešení, které se osvědčilo už v mnohých předchozích případech a jehož použití vycházelo z přinejmenším zvykového, když ne zákonného práva: vedení námořnictva vydalo oficiální povolení k provádění impressmentu (k nucenému verbování mužů do Královského námořnictva, pozn. překl.). Vyzvalo civilní orgány v celé zemi, aby podporovaly námořní důstojníky v plnění jejich povinností. Pobřeží bylo rozděleno na oblasti, jež měli na starosti kapitáni, kteří dále pověřovali lodní poručíky odpovědností za jednotlivé podoblasti, takže všechny přístavy byly sledovány, stejně jako všechny do nich směřující lodě. V případě potřeby tak bylo možné během jediného dne doplnit síly námořnictva Jeho Veličenstva o velký počet mužů. Pokud začalo vedení námořnictva příliš tlačit na splnění požadovaných kvót, důstojníci se nerozpakovali jednat bez skrupulí. I muži z pevniny, pokud byli fyzicky zdatní, mohli být rychle vycvičeni na námořníky – a jakmile se po svém zadržení ocitli na lodi, vyčkávající vždy v přístavu na úspěšnou operaci *pressgangs* (verbířů, pověřených vyhledávat a zadržovat muže vhodné k službě na válečných lodích, pozn. překl.), bylo už pro tyto osoby zbavené svobody těžké předložit důkazy o původním povolání, zejména když nebyl nikdo, kdo by měl čas takovým důkazům naslouchat, anebo – pokud už naslouchal – by jim byl ochoten uvěřit. A i kdyby náhodou někdo zajatcům naslouchal a uvěřil, pak nebýval ochoten na základě jejich argumentů jednat a propustit je. Muži byli unášeni, doslova zmizeli, a už o nich nikdy nikdo neslyšel. Před únosy těmito verbířskými komandami je neochránily ani ulice rušných měst, ale v bezpečí nebyli ani obyvatelé vnitrozemí: hodně venkovanů, kteří se vydali na pracovní trh, se nikdy nevrátilo domů, aby mohli vyprávět o tom, jak byli zverbováni. Mnoho statných, mladých farmářů zmizelo ze svého místa u

otcovského krbu a jejich matky či milenky o nich už nikdy neslyšely. Tak velký byl tlak na muže, aby sloužili v námořnictvu během prvních let války s Francií a po každém velkém námořním vítězství této války. Zaměstnanci admirality cíhali také na všechny obchodní lodě: v mnoha případech se stalo, že když se tyto lodě vracely domů s bohatým nákladem, byly ve vzdálenosti jednoho dne plavby od pobřeží přepadeny a z jejich posádek bylo násilím odvezeno tolik mužů, že se pak naložená loď stala v důsledku této ztráty neovladatelnou a proud ji zanesl znovu na širé moře. Někdy byla posléze nalezena, s jedním či dvěma slabými, nezkušenými námořníky, kteří se bezmocně pokoušeli plavidlo ovládnout, někdy však takovou loď už nikdo nespasil. Muži takto nuceně přicházeli o pouto se svými rodiči a manželkami a často i o své těžce vydělané peníze, které zůstávaly v rukou majitelů obchodních lodí, na nichž námořníci sloužili. Byli vystaveni všem možnostem, poctivým i nepoctivým, životu i smrti. Nyní nahlížíme na všechnu tu tyranii (musím použít tento výraz a žádný jiný) s podivem a neumíme si představit, jak je možné, že se jí národ tak dlouho podřizoval, byť v dobách válečného entuziasmu, paniky před invazí a loajální poddanosti vůči vládnoucí moci. Čteme o tom, jak byly povolány ozbrojené síly, aby pomohly civilní moci zajišťovat činnost skupin provádějících násilný nábor námořníků: v ulicích hlídkovali vojáci a stráže s nasazenými bajonety, připravené u každých dveří, zatímco verbíři vnikali dovnitř a prohledávali každý kout obydlí; dozvídáme se, jak byly kostely během bohoslužeb obklíčeny vojáky, aby verbíři, nachystaní u vchodu, mohli zajmout muže, sotva vyjdou po mši ven. Tyto a podobné případy se děly neustále, a proto se nelze divit stížnostem starostů a dalších úředníků ve velkých městech na to, že se obchod zastavil kvůli nebezpečí, kterému byli obchodníci a jejich zaměstnanci vystaveni, kdykoli vyšli z domů do ulic, zamořených verbířskými komandami.

Život v těsné blízkosti metropole – centru politiky a zpravodajství – vzbuzoval v jižních hrabstvích silný pocit toho typu vlastenectví, které je založeno na nenávisti ke všem ostatním národům; pravděpodobnost násilného naverbování byla ve všech jižních přístavech o mnoho vyšší, takže posádky obchodních lodí si na nebezpečí přivykly. Služba v námořnictvu představovala pro většinu mužů, kteří se pohybovali v blízkosti měst jako Portsmouth a Plymouth, odvahu a bravuru dobrodružného zaměstnání. Všechny tyto skutečnosti mohly vést k tomu, že jižané brali útlak ve formě násilného náboru mnohem pokorněji než nespoutaní obyvatelé severovýchodu – u těch se totiž šance na zisk nad rámec jejich mezd v lovu velryb nebo v obchodu s Grónskem vztahovaly i na tu nejnižší vrstvu námořníků. Každý se mohl díky své odvaze a šetrnosti vypracovat až na majitele lodí, a skutečně se to mnohým podařilo, a právě tato skutečnost způsobovala, že rozdíly mezi jednotlivými třídami nebyly tak zřejmé. Společná rizika a nebezpečí, společný zájem o jeden druh podnikání spojovaly obyvatele tohoto pobřeží silným poutem, jehož přetržení jakýmkoli násilným vnějším zásahem vyvolávalo vášnivou zlost a touhu po pomstě. Jednou mi jeden muž z Yorkshire řekl: „Lidé z mého kraje jsou všichni stejní. Jejich první reakcí je odporovat. Páni, vždyť i já sám, když slyším někoho říkat, že je hezký den, přistihnu se, jak se snažím dokázat opak! Je tomu tak v myšlenkách, ve slovech, je tomu tak v činech.“

Dokážete si tedy představit, že verbířské komise to na yorkshirském pobřeží vůbec neměly jednoduché. V jiných končinách vzbuzovaly strach, ale tady jen vztek a nenávist. Starosta Yorku obdržel 20. ledna 1777 anonymní dopis s varováním, že „pokud ti lidé nebudou do příštího úterý vyhoštěni z města, jeho vlastní dům i radnice budou vypáleny do základů“.

Možná, že část nepřátelství, jež v této věci vybuchlo, vzešla ze skutečnosti, kterou jsem zaznamenala za podobných okolností i jinde: v místech, kde pozemky starobylých rodů – sice urozených, ale s omezenými příjmy – sousedily s centrem jakéhokoli prosperujícího obchodu či výroby. Ze strany venkovské šlechty zde existovala určitá latentní závist vůči obchodníkům,

majitelům manufaktur, vlastníků lodí – zkrátka vůči lidem, v jejichž rukou ležela moc vydělávat peníze, a přitom jim žádná dědičná hrdost či urozená náklonnost k nicnedělání nebránila v jejím využívání. Tato závist měla většinou negativní charakter a projevovala se absencí slov i činů vůči všem takovým nepříjemným sousedům – prakticky je uhlazeným způsobem ignorovali. Pravdou je, že velrybářství v Monkshavenu v posledních letech, o kterých píšu, začalo být nehorázně a nápadně prosperujícím odvětvím. Bohatství a vliv zdejších majitelů lodí rostly natolik, že šlechta, žijící v pohodlí svých starých, kamenných panských sídel, roztroušených po okolních vřesovištích, nabyla dojmu, že určité omezení obchodu, které verbířské komando pravděpodobně zapříčinilo, bylo vlastně vyššími mocnostmi moudře vymyšleno, neboť bránilo příliš uspěchanému zbohatnutí, jež je podle Písma svatého hříchem. Také si mysleli, že pouze plní svou povinnost, když podporují příkazy admirality veškerou svou civilní mocí, když jsou k tomu vyzváni (a když tak mohou učinit bez přílišné námahy v záležitostech, které se jich samotných koneckonců až tak nedotýkaly).

V myslích některých prozíravých rodičů, kteří měli hodně dcer, existovala ještě další motivace: námořní kapitáni a poručíci byli většinou milí, svobodní muži, vychovaní pro noblesní povolání. Přinejmenším byli velmi příjemnými návštěvníky, když měli volný den, a kdo ví, co by z toho mohlo vzejít?

A tak byli tito udatní důstojníci v Monkshavenu celkem oblíbení, alespoň tedy v době, kdy se nedostávali do žádných skutečných střetů s lidmi. Jednali otevřeně, jak to jejich profese vyžadovala, a bylo o nich známo, že jejich služba zahrnovala i taková jednání, o nichž dnes i jen samotné vyprávění dokáže zahřát srdce každého kvakera. Sami se nijak zvlášť nehrnuli do špinavé práce, nicméně ji tolerovali a mlčky schvalovali. Nad jedním hostincem v Monkshavenu vlála modrá námořnická vlajka na znamení, že toto místo slouží ke schůzkám verbířského komanda – a jen málokterí obyvatelé města prošli kolem, aniž by si směrem k budově opovržlivě neodplivli. Jenže ti samí lidé, kdyby na High Street potkali poručíka Atkinsona, by mu patrně alespoň náznakem projevili respekt: dotknout se při setkání klobouku bylo v těchto končinách ještě neznámé gesto, ale pokývli hlavou zvláštním, familiárním způsobem, vyjadřujícím přátelský pozdrav. A také majitelé lodí příležitostně zvali tohoto poručíka na oběd či na večeři, ač zůstávali ve střežku, kdy se z něj stane aktivní nepřítel, a v žádném případě nebyli nakloněni k tomu, aby mu nabídli „volný pohyb po domě“, bez ohledu na to, kolik neprovdaných dcer u nich sedělo u stolu. Poručík se osvědčil jako dobrý vyprávěč a zdatný piják a jen málokdy byl natolik zaměstnaný, aby musel pozvání odmítnout, a tak se mu dařilo vycházet s monkshavenskými o mnoho lépe, než by se dalo očekávat. Hlavní podíl opovržení vůči jeho konání připadl na jeho podřízené. Ti byli do jednoho považováni za podlé únosce a špehy – zkrátka „neřády“, jak se o nich běžní lidé vyjadřovali. Byli připraveni provokovat a obtěžovat je, avšak verbířskému komandu to pramálo vadilo: ať už bylo jakékoli, jeho členům se nedala upřít zmužilost a odvaha. Zákon stál na jejich straně, a proto bylo jejich konání legální. Sloužili své zemi a svému králi. Těžili ze svých schopností a moci, a to je vždycky příjemné. V jejich činnosti se otevírala spousta prostoru pro slávu a prožití triumfu, když se jim podařilo někoho přechytračit. Ve svých životech zažívali mnohá dobrodružství. Jejich práce, které byli oddaní, byla posvěcena zákonem a vyžadovala rozum, pohotovost a odvahu. Kromě toho v nich probouzela tu podivnou lásku k lovu, která je vlastní každému muži. Čtrnáct nebo patnáct mil od břehu kotvila v moři *Aurora*, solidní válečná loď, na niž byly přepravovány živé náklady několika zásobovacích lodí, rozmístěných na vhodných místech podél mořského pobřeží. Jedna z nich, *Lively Lady*, byla vidět z útesů nad Monkshavenem – kotvila nedaleko, ale vysoké kopce ji skrývaly před neustálým dohledem obyvatel města. Její posádka měla vždy otevřené dveře v Randyvow, jak se v okolí říkalo hostinci s modrou

námořnickou vlajkou. Mohli tam vysedávat a příležitostně nabízet pití neopatrným kolemjdoucím. V dané době to bylo vše, co verbířské komando v Monkshavenu dělalo.

Kapitola 2.

Návrat z Grónska

Jednoho teplého dne počátkem října roku 1796 se dvě venkovské dívky vypravily do Monkshavenu, aby tam prodaly máslo a vejce. Obě totiž byly dcerami farmářů, i když každá pocházela z poněkud odlišných poměrů: Molly Corneyová byla jedním z mnoha dětí v početné rodině, a musela se proto spokojit s drsnějším životem, který tomu odpovídal; Sylvie Robsonová byla jedináček a její starší rodiče od ní očekávali mnohem víc než Mollyina rodina od své dcery. Obě dívky plánovaly nějaké vlastní nákupy, až prodají své zboží. V té době se pro máslo a vejce chodilo na trh: prodávající ženy seděly na starých schodech tržiště až do stanovené odpolední hodiny, a když se jim do té doby nepodařilo veškeré zboží prodat, s těžkým srdcem je odnesly do obchodů, kde je udaly za nižší cenu. Dobrým hospodyňkám však nebylo zatěžko zajít na tržiště Butter Cross osobně a očichat si zboží, o které měly zájem – a i když měly o koupi zájem, vedly kolem ní neustálý slovní boj, často marný, ve snaze srazit ceny. Hospodyně v minulém století byly přesvědčené, že kdyby právě takto nepostupovaly, dělaly by svou práci špatně. Farmářské manželky a dcery takovýto postup považovaly za samozřejmý. Ve slovních přestřelkách často odpovídaly s humorem a jejich zákaznice ostatně, jakmile se ujistily, kde se prodává dobré máslo a čerstvá vejce, přicházely znovu – a vždy znovu naoko haněly zboží, které nakonec pokaždé stejně koupily. V té době byl na všechny tyto rituály dostatek času.

Molly si na svůj kapesník s růžovými puntíky uvázala uzly jako připomínku nákupů, které musela udělat – každou nudnou, ale důležitou položku, potřebnou pro týdenní domácí spotřebu, představoval jeden uzel. Kdyby na některou zapoměla, věděla, že ji čeká pořádné vyhubování od matky. Počet uzlů způsobil, že kapesník pomalu vypadal jako jeden z provazců „devíticásé kočky“, ale ani jedna z těch položek nebyla určena pro ni samotnou ani pro nikoho osobně z její početné rodiny. V rodině Corneyových nebylo mnoho možností pro vymýšlení ani peněz na utrácení za cokoli jiného, než byly nezbytné, společné potřeby. U Sylvie to bylo jiné. Chystala se vybrat si látku na svůj první plášť – žádný starý kabát po matce, který už prošel rukama dvou sester a byl počtvrté obarven (třebaže Molly by byla vděčná i za takový). Sylvie si plánovala koupit plášť úplně nový, jen pro ni samotnou, a počítala i s tím, že jí nikdo nebude radit ani ji omezovat, co se ceny týká. Jen od Molly přijímala obdivné komentáře a rady – natolik vřelé, kolik nadšení v sobě byla dívka schopná vykřesat, neboť přece jen musela maličko překonávat závistivé myšlenky vůči Sylviině šťastnější hvězdě. Tu a tam se v rozhovoru od tohoto velkého tématu odklonily, ale Sylvie se pokaždé rychle vrátila k novému zvažování, zda bude lepší šedá, nebo červená barva. První část cesty šly dívky bosé. Boty a punčochy si nesly s sebou, a když měly Monkshaven téměř na dosah, zastavily se a odbočily na úzkou stezku, která je zavedla z hlavní silnice dolů na břeh řeky Dee. V této části řeky vyčnívaly z hladiny velké kameny, kolem nichž voda vířila a vytvářela hluboké tůně.

Molly se posadila na travnatý břeh, aby si umyla nohy, ale čilejší Sylvie (možná jí srdce nadlehčovalo pomyšlení na plášť, který na ni v dálce čeká), odložila svůj košík na šterkovitý břeh a dlouhým skokem se přenesla na balvan téměř uprostřed toku. S dětinskou radostí ponořila útlé růžové prsty do chladné proudící vody a zas je rychle vytáhla ven – a znovu do vody a ven.

„Nech toho, Sylvie! Celou mě postříkáš! A můj táta zaručeně nebude tak ochotný koupit mi nový plášť jako ten tvůj!“ Sylvie okamžitě přestala, dokonce na chvíli vypadala, jako by jí to

bylo líto. Sedla si na kámen, vytáhla nohy z vody, a jako by se chtěla vyhnout pokušení, odvrátila se od Molly na tu stranu, kde byl proud mírnější a dno, poseté oblázky, mělčí. Jakmile však nechala svého hraní s vodou, myšlenky se jí opět vrátily ke koupí pláště. Seděla stejně tichá, jako byla před minutou plná života a radostné energie. Schoulila se na kameni, jako by to byl nějaký polštář.

Molly si uváženě myla nohy. Když si pak oblékala punčochy, její společnice se k ní otočila a s povzdechem řekla:

„Kéž by mi matka tak nekladla na srdce, ať si radši pořídím šedý plášť!“

„Ale Sylvie, vždyť jsi říkala, že ti jen radila, abys si to dobře rozmyslela, než se rozhodneš pro červený.“

„To ano, jenže matka mluví málo a její slova mají velkou váhu. S otcem jsme si podobnější, s tím si hodně povídáme, ale matčina slova jsou jako vytesaná do kamene. Vkládá do nich velký význam. A ještě naléhala,“ pokračovala Sylvia, jako by ji ten návrh rozladil, „abych se zeptala bratrance Philipa na jeho názor. Nesnáším muže, kteří mají názor na takovéhle věci!“

„No, jestli tu budeme ještě dlouho trčet, tak se dneska do Monkshavenu vůbec nedostaneme – a neprodáme vejce, a žádný plášť ti nekoupíme. Pojd', děvče, vyrazíme.“

„Když si ale natáhnu punčochy a obuju boty tady na tom kameni, a pak skočím do toho mokrého písku, budu vypadat hrozně,“ pronesla Sylvie úpěnlivým tónem, až působila legračně jako malá holčička. Postavila se, její bosé nohy kopírovaly zaoblený povrch balvanu a štíhlé tělo se nachýlilo, jako by se chystalo ke skoku.

„Dobře víš, že musíš nejdřív bosá skočit na břeh, umýt si nohy a pak se about – proč kolem toho děláš takový povyk? Měla jsi to udělat hned, tak jako já a jako by to udělal každý rozumný člověk. Ty snad nemáš ani špetku rozumu!“

To už Sylvie skočila na břeh a její dlaň zakryla Mollyinu pusou; zarazila tak další káravá slova.

„Teď už toho nech – nemůžu tě poslouchat, když mi děláš kázání. Ty prostě budeš mít všechn rozum – a já budu mít svůj plášť!“

Otázkou je, zda Molly tohle rozdělení považovala za spravedlivé.

Obě dívky už na sobě měly přiléhavé punčochy, které si samy upletly z modré příze, na venkově běžné. Obuly si parádní černé kožené boty na podpatku, jež sahaly až nad nárt a zapínaly se na zdobné, lesklé kovové přezky. Teď už nenašlapovaly tak lehce a uvolněně jako předtím, když byly bosé, ale i tak byla jejich chůze stále pružná. Odpovídala energii jejich mladého věku, neboť ani jedné z nich nebylo ještě dvacet. Sylvii v té době bylo dokonce teprve sedmnáct let.

Šplhaly po strmé travnaté stezce, kde se jim ostružiní zachytávalo za spodničky, a skrz mlázi se dostaly zpátky na hlavní cestu. Tam se teprve „daly do kupy“, jak tomu říkaly, to znamená, že si sundaly černé plstěné klobouky, přčešaly si a znovu svázaly vlasy; setřásly ze sebe každé smítko prachu, které se na nich cestou usadilo; urovnaly si velké šátky (či malé šály – říkejte si tomu, jak chcete), které jim zakrývaly ramena. Na hrudi je měly sepnuté sponou, v pase je

přidržel pásek od zástěry. Pak si znovu nasadily klobouky, popadly košíky, a byly připravené důstojně vkročit do města Monkshaven.

Za dalším ohybem cesty se jim naskytl pohled na šikmé červené střechy hustě natěsnaných domů, ležících téměř přímo pod kopcem, na kterém dívky stanuly. Syté podzimní slunce zvýrazňovalo narudlou barvu střešních tašek a prohlubovalo stíny v úzkých uličkách. Úzký přístav, ležící v ústí řeky, přeplňovala malá plavidla všeho druhu, jejichž stěžně vytvářely spleť les. Za ním se prostíralo moře jako safirová dlažba. Drobné vlnky téměř nenarušovaly její lesknoucí se povrch. Moře se táhlo na míle daleko, až splynulo s jemnou azurovou modří oblohy. Na modré hladině plula spousta rybářských člunů s bílými plachtami. Plavidla se zdála nehybná, dokud jste jejich pohyb nezaznamenali podle nějakého pevného bodu. I když plula v dálce a na břeh od nich nedoléhaly žádné zvuky, pozorovatelé je sledovali s velkým zájmem, vědomi si toho, že na palubách jsou lidé odhodlaní nebát se nedozírných hlubin. Nedaleko břehu řeky Dee kotvila větší loď. Sylvie, která se v těchto končinách ocitla teprve nedávno, na ni pohlédla se stejně nevzrušeným zájmem jako na všechny ostatní; Molly však, jakmile jí zrak padl na tohle plavidlo, nahlas vykřikla:

„To je velrybářská loď! Vrátila se z grónských moří! První v této sezóně! Bůh ji žehnej!“

Otočila se k Sylvii a v návalu nadšení jí stiskla obě ruce. Sylvii zčervenaly tváře, oči se jí radostí zatřpytily.

„Víš to jistě?“ zeptala se bez dechu – podle vzhledu lodi sice nepoznala, jakým obchodem se zabývá, ale dobře věděla, jaký mimořádný zájem se váže k těm velrybářským.

„Jsou tři hodiny a příliv bude až v pět!“ uvažovala nahlas Molly. „Když si pospíšíme, stihneme prodat vejce a být tu zpátky, než loď vpluje do přístavu. Hoď sebou, holka!“

Z příkrého, dlouhého kopce se pustily dolů tempem, které se téměř blížilo běhu. Úplně se rozběhnout nemohly – už takto by rychlost, jakou uháněly, způsobila katastrofu mezi vejci, kdyby je bývaly neměly tak pečlivě zabalené. Když byl sestup za nimi, čekala je ještě dlouhá cesta úzkou ulicí, klikatící se podél toku řeky. Dívky přepadl pocit, že se na tržiště snad nikdy nedostanou. Nacházelo se na křižovatce Bridge Street a High Street. Kdysi dávno tu mniši vztyčili kamenný kříž – teď už byl ošumělý a poškozený a nikdo v něm už neviděl svatý symbol. Byl to prostě Butter Cross, kříž, který označoval místo, kde se každou středu scházely trhovkyně a odkud městský vyvolávač vyhlášoval všechna oznámení o výprodejích nebo o ztracených či nalezených věcech. Svá hlášení pokaždé končil slovy „Bůh žehnej králi a pánovi tohoto panství“ a velmi rázným „Amen“; pak si šel po svých, svlékaje služební kabát, jehož barvy ho označovaly jako zaměstnance Burnabyů – rodiny, která v Monkshavenu uplatňovala panská práva.

Rušné okolí Butter Cross bylo vyhledávaným místem pro obchodování. Právě dnes, v obvyklý tržní den a navíc v době, kdy správné hospodyňky začínají kontrolovat zimní zásoby příkrývek a flanelových prostěradel a zavčas zjišťují, co jim chybí, by zde měl pulzovat trh se spoustu zákazníků. Bylo tu však prázdno a tržiště působilo snad ještě klidnějším dojmem než v běžných dnech. Třínohé stoličky, které se pronajímaly za penny na hodinu trhovkyním, jež přišly příliš pozdě a nenašly už místo na schodech, tu stály neobsazené, tu a tam dokonce převrácené, jako by kolem nich lidé proběhli ve spěchu.

Molly vše přehlédla jediným pohledem a měla jasno. Neměla čas vysvětlit význam události Sylvii; vběhla do obchodu na rohu.

„Velrybáři se vracejí domů! První loď už kotví u pobřeží!“

Její slova nebyla jen pouhé tvrzení, ale vyzařovala z nich naléhavost a nadšení.

„No jo!“ odvětil chromý chlapík, který za hrubým dřevěným pultem spravoval rybářské sítě. „Vrátila se včas a přináší dobrý zprávy i o těch ostatních, jak jsem slyšel. Byly časy, kdy jsem na nábřeží vyhazoval čepici do vzduchu jako ostatní. Teď se ale Pánu zlíbilo držet mě doma a svěřit mi péči o věci druhéjch lidí. Vidíš, děvče, fůra lidí, co jsou teď dole v přístavišti, mi tu nechala svoje věci. Tak mi tu nech ty tvoje vejce a běž se pobavit, protože se třeba ještě dožiješ stáří, a pak budeš litovat rozlitýho mlíka a toho, žes nevyužila všechny příležitosti, když jsi byla mladá. No jo! Tady už moje kázání nikdo neslyší – měl bych si najít někoho, komu bych mohl kázat, protože ne každěj má to štěstí jako kněz. Ten může říkat, co chce, ať se to lidem líbí, nebo ne.“

Pečlivě uklidil koše a při tom si pro sebe brumlal podobné věci. Pak jednou nebo dvakrát povzdechl, než se rozhodl pro lepší řešení a začal si při práci zpívat.

Než se svým zpíváním dostal do veselejší nálady, Molly a Sylvie už byly daleko na nábřeží. Tentokrát opravdu běžely, aniž se staraly o bodání a bolesti v boku, podél říčního břehu až k místu, kde se už shromáždil dav lidí. Z tržiště Butter Cross to do přístavu nebylo daleko: za pět minut se zadýchané dívky ocitly na nejlepším místě, jaké mohly pro výhled najít, na okraji zástupu. Za dalších pět minut však byly nově příchozími vtlačeny přímo do středu davu. Všechny oči teď směřovaly k lodi, která kotvila těsně před mělčinou, necelou čtvrt míli od břehu. Celní úředník právě nastoupil na palubu, aby převzal kapitánovu zprávu o nákladu a provedl příslušnou prohlídku. Muži, kteří celníka odvezli k lodi ve člunu, veslovali nyní zpět. Přirazili ke břehu kousek od shromážděného davu, kterému přivezli útržky zpráv – lidé se k nim pohnuli jako jeden muž, aby slyšeli, co budou říkat. Sylvie pevně popadla za ruku starší a zkušenější Molly a s otevřenou pusou naslouchala odpovědím, které vymámila z nabručeného starého námořníka, na kterého tu náhodou narazily.

„Co je to za loď?“

„Přece *Resolution* z Monkshavenu!“ odsekl pobouřeně, jako by to snad nevěděla každá husa.

„Pro mě je to požehnaná loď, ta *Resolution*,“ vyhrkla starší žena stojící těsně vedle Molly. „Přivezla mi domů mého jediného syna – vím to jistě, jelikož zavolal na toho chlapíka ve člunu, ať mi vyřídí, že je v pořádku. ‚Pověz Peggy Christisonové,‘ řekl – já se jmenuju Margaret Christisonová, víte? – ‚řekni Peggy Christisonové, že její syn Hezekiah se vrátil živ a zdrav.‘ Chvála Bohu! A to jsem vdova, co už ani nečekala, že svého chlapce ještě někdy uvidí!“

Zdálo se, že se v té chvíli veliké radosti všichni chtěli podělit o své štěstí s ostatními.

„Promiňte, ale kdybyste mi na minutku udělali trochu místa, zvedla bych své dítě, aby vidělo tatínkovu loď, a třeba by ho i můj manžel mohl zahlédnout. Minulé úterý mu byly čtyři měsíce, a jeho otec ho ještě nikdy neviděl, a už mu vyrostl zub a další se právě prořezává, Bůh mu žehnej!“

Krok před Molly a Sylvii stáli dva muži evidentně z té lepší monkshavenské části; když na žádost mladé matky kousek ustoupili, dívky zaslechly útržek jejich hovoru o tom, co se ti dva dozvěděli od člověka ze člunu, převážejícího celního úředníka.

„Haynes povídal, že tak za dvacet minut pošlou nákladní list na břeh, jen co Fishburn prohlédne sudy. Podle toho, co říkal, mají snad jen osm velryb.“

„To se ještě ukáže,“ odpověděl druhý muž „až ten soupis přijde.“

„Obávám se, že má ten člověk pravdu. Ale přinesl i dobré zprávy: loď *Good Fortune* je už u mysu Saint Abb's Head a podle všeho má asi patnáct velryb.“

„Až dorazí, uvidíme, kolik z toho je pravda.“

„Připluje zítra odpoledne s přílivem.“

„Na té lodi je můj bratranec!“ prozradila Molly Sylvii. „Je na *Good Fortune* hlavním harpunářem.“

Ještě než domluvila, dotkl se její ruky nějaký stařec.

„Pěkně zdravím, paní, nezlobte se, ale jsem úplně slepej, můj syn je na palubě tamté lodi na moři a moje stará je upoutaná na lůžko. Myslíte, že to tý lodi do přístavu ještě potrvá dlouho? Protože pokud ano, rád bych zašel domů a řekl manželce pár slov. Ona už totiž ví, že loď je blízko, tak aby nevyvedla nějakou neplechu. Mohla byste mi říct, jestli už je Crooked Negro pod vodou?“

Molly si stoupla na špičky a pokoušela se zahlédnout černý kámen, kterému všichni říkali Crooked Negro. Sylvie jej uviděla jako první, když se sehnula a dívala se skrz mezery mezi pohybujícími se lidmi. Sdělila slepci, že je kámen pořád ještě nad hladinou.

„Inu, jak se zdá, voda, na kterou se díváš, se nikdy nezačne vařit,“ pokýval hlavou.

„Každopádně mám ještě čas zajít domů a vynadat manželce, že si dělá starosti – což určitě dělá, i když jsem jí říkal, ať je v klidu.“

„A my snad taky radši vyrazíme,“ obrátila se Molly ke své kamarádce, když se v davu otevřela mezera, aby mohl tápající stařec projít. „Musíme ještě prodat vejce a máslo a taky ti koupit naten plášť.“

„No, asi ano!“ připustila Sylvie poněkud lítostivě: přestože celou cestu do Monkshavenu měla hlavu plnou myšlenek na svůj plášť, díky své povaze se snadno nechala ovlivnit náladou lidí kolem sebe. Ačkoli na *Resolution* nikoho neznala, těšila se dychtivě na okamžik, kdy loď vpluje do přístavu, stejně jako ti z davu, kteří měli na palubě někoho blízkého. Neochotně se tedy otočila a následovala rozsáhlejší Molly po nábřeží zpátky na tržiště.

Výhled od řeky byl nádherný, třebaže ty oči, které jej viděly už mnohokrát, přestaly okolní krásu vnímat. Slunce už na západě kleslo tak nízko, že mlhu, vznášející se v dálce nad říčním údolím, proměňovalo ve zlatavý opar. Po obou březích řeky Dee se zvedaly vrcholky vřesovišť: bližší kopce byly rezavě hnědé, s odstíny vybledlého kapradí, ty vzdálenější na pozadí

podzimního nebe matně šedavé. Nábřeží zdobily zapáchající rybí šupiny – úlovky se tehdy čistily pod širým nebem a neexistovala žádná hygienická nařízení ohledně odstranění pozůstatků této činnosti.

Zdálo se, že svěží, sláný vánek před sebou tlačí přílivovou vlnu z modrého moře za mělčinou. Právě tam se houpala *Resolution* s bílými plachtami, jako by už nadskakovala netrpělivostí a touhou zvednout kotvu.

Lze si představit, jak netrpělivě její posádka s bušícími srdci ten okamžik vyhlížela a jak se lidem na břehu svíral žaludek úzkostným očekáváním, když si uvědomíte, že celých šest dlouhých letních měsíců byli námořníci na lodi bez jakýchkoli zpráv o svých blízkých, uvěznění v hrozivých, ponurých arktických mořích, daleko od svých milých, přátel, manželek a matek. Nyní ještě nikdo nevěděl, co se za tu dobu mohlo stát. Zástup na břehu ztichl a zvážněl ze strachu z možných zpráv o smrti, která by v příští chvíli mohla stejně jako příliv zaplavit jejich srdce. Velrybářské lodě vyplouvaly do grónských moří plné silných, nadějných mužů, jenže se nikdy nevracely takové, jaké vypluly. Na pevnině každých šest měsíců oplakávali smrt dvou až tří set mužů. Čí kosti zůstaly na šedavých, hrozných ledovcích? Kdo nehybně spočíval ve vodách, dokud moře nevydalo své mrtvé? Kdo je to tentokrát, kdo se už nikdy, nikdy nevrátí do Monkshavenu?

Když první velrybářská loď zastavila při své zpáteční cestě před mělčinou, mnoho srdcí se sevělo stravujícím, nevysloveným strachem.

V této napjaté atmosféře Molly a Sylvie opustily shromážděný zástup. Asi o padesát metrů dál podél břehu míjely skupinku pěti či šesti dívek. Posedaly si na vyskládanou pyramidu dřeva, které se zde sušilo pro stavbu lodí, jako by to bylo nějaké schodiště nebo žebřík, z něhož měly výhled na celý přístav. Dívky měly zardělé tváře a jejich gesta byla divoká a svobodná. Držely se za ruce, pohupovaly se ze strany na stranu a nohama podupávaly do rytmu svého zpěvu:

Ať ta loď pluje, loď pluje, loď pluje,
ať ta loď pluje, můj milý na ní je!

Když si děvčata všimla Sylvie a Molly, zavolaly na ně: „Kam to teď jdete? Za deset minut budou doma!“ – Nečekaly na odpověď, která stejně nepřišla, a spustily znovu svou písničku.

Staří námořníci postávali v malých skupinkách, příliš hrdí na to, aby dali najevo svůj zájem o dobrodružství, kterých se už nemohli účastnit; zároveň však nedokázali udržet ani zdání rozhovoru na nějaké bezvýznamné téma.

Když Molly a Sylvie vešly do tmavé, křivolaké Bridge Street, město působilo velmi tichým a opuštěným dojmem. Tržiště bylo stejně prázdné jako předtím, jen koše a třínohé stoličky někdo mezitím uklidil.

„Tak pro dnešek už trh skončil,“ řekla zaskočená Molly zklamaně. „No, musíme udělat, co se dá, a prodat naše zboží do obchodu. Bude to těžká domluva, protože budou chtít smlouvat. Mám obavy, že se matka bude zlobit.“

Dívky se vydaly do obchodu na rohu, aby si vyzvedly své košíky. Muž za pultem, když jim je vracel, si z nich kvůli jejich zpoždění trochu utahoval.

„No jo, no jo! Holky, kterejm se miláčkové vracej domů, se nikdy moc nestaraj, za kolik prodaj máslo a vejce! Vsadil bych se, že je na tý lodi někdo, kdo by za tohle máslo dal i šilink za libru, kdyby věděl, kdo to stloukal!“

Nezadaná Sylvie zrudla, našpulila rty, zvedla nos a odcházela bez rozloučení, bez poděkování či nějakého zdvořilostního slůvka – byla ve věku, kdy ji jakékoli vtipy na takové téma urážely. Molly přijala zažertování chromého muže bez námitek a bez urážky. Docela se jí líbila představa, že má nějakého milého, a byla poněkud překvapená, když si uvědomila, jak nepodložená ta představa je. Kdyby tak aspoň měla nový plášť, jaký bude mít Sylvie, pak by tu možná nějaká šance byla! Dokud však takové štěstí nemá, je lepší se zasmát a červenat se, jako by předpoklad, že má milého, nebyl daleko od pravdy. Odpověděla proto muži na jeho žerty o másle v podobném duchu:

„Libru másla? Ten bude potřebovat možná ještě víc, aby si namazal jazyk, jestli mě chce někdy dostat za ženu!“

Když vyšly z obchodu, Sylvie zaškemrala:

„Molly, řekni mi, o koho jde! Čí jazyk bude potřebovat namazat? Prozrad' mi to, já to nikomu nepovím!“

Přemlouvala ji tak zaujatě, až to Molly dočista zmátlo. Nechtěla vyjít s pravdou ven, totiž že neměla na mysli nikoho konkrétního, ale jen nějakého eventuálního nápadníka. Zamyslela se, který mladík se k ní v jejím životě choval nejzdvořileji. Ten seznam nebyl nijak dlouhý, jelikož její otec nebyl tak bohatý, aby o ni někdo usiloval kvůli penězům. I její obličej byl spíše tuctový. Vzpomněla si však najednou, jak jí její bratranec, ten harpunář, daroval dvě velké mušle a vzal si polibek z jejích napůl váhavých rtů, než naposledy vyplul na moře. Pousmála se a řekla:

„No, já nevím – asi by se o takových věcech nemělo mluvit, dokud se člověk nerozhodne. Ale možná... jestli se Charley Kinraid bude chovat slušně, třeba se nechám přesvědčit.“

„Charley Kinraid! Kdo to je?“

„Ten můj bratranec, o kterém jsem mluvila.“

„A myslíš, že tě má rád?“ zeptala se Sylvie jemným, tichým hlasem, jako by se dotýkala velkého tajemství.

„Nech toho!“ odbyla ji Molly, a Sylvie nedokázala rozpoznat, zda rozhovor tak rychle uřála proto, že se urazila, anebo proto, že došly k obchodu, kde chtěly prodat máslo a vejce.

„Sylvie, když mi tu necháš svůj košík, vyjednáám tu nejlepší cenu, jakou dokážu. A ty si mezitím můžeš jít vybrat látku na ten báječný nový plášť, než se úplně setmí. Kam pro ni hodláš jít?“

„Matka říkala, že bych měla jít k Fosterovi,“ odpověděla Sylvie s náznakem rozladění ve tváři. „Otec říkal, ať jdu kamkoli.“

„Foster je nejlepší volba; pak to můžeš zkusit kdekoli jinde. Dobře – budu u Fostera za pět minut. Myslím, že teď musíme trochu zrychlit. Za chvíli už bude pět.“

Sylvie sklonila hlavu, a jak odcházela sama do Fosterova obchodu na náměstí, vypadala náhle velmi nesměle.

Kapitola 3.

Koupě nového pláště

Fosterův obchod v Monkshavenu provozovali dva bratři, kvakeři, nyní už staří pánové. Před nimi vedl tento obchod jejich otec a před ním pravděpodobně zase jeho otec. Lidé pamatovali jejich staromódní dům s přistavěnou prodejnou, vyčnívající z přízemí, když ještě měla nezasklená okna. Nyní už byla vyplněná skleněnými tabulkami, které by dnes lidé považovali za maličké, ale před sedmdesáti lety svou velikostí vzbuzovaly veliký obdiv. Pro vaši představu šlo o okenní tabule s rozměry asi osm palců na šest (zhruba dvacet centimetrů na patnáct, pozn. překl.), v těžkých dřevěných rámech. Okna se nacházela i po obou stranách vchodu, který byl přes den částečně uzavřený nízkou brankou, vysokou asi jeden yard (přibližně devadesát centimetrů, pozn. překl.). Polovina obchodu byla vyhrazena pro prodej potravin, v té druhé se prodával textil a střížní zboží. Dobráci staří bratři srdečně vítali známé zákazníky, s mnohými si potřásali rukama a vyptávali se, dříve než přešli k obchodním záležitostem, na jejich rodiny a události v jejich domácnostech. Za nic na světě by nezavřeli kvůli Vánocům: po celé svátky zásadně nechávali svůj obchod otevřený a raději byli připraveni posloužit zákazníkům sami, než by zatěžovali své prodavače – jenže stejně nikdo nikdy nepřišel. Na Nový rok měli v obývacím pokoji za obchodem nachystaný velký koláč a víno a všichni, kdo si přišli něco koupit, byli pozváni, aby se zúčastnili pohoštění. Přestože byli bratři v mnoha věcech zásadoví, obchodování s pašovaným zbožím s jejich svědomím v rozporu nebylo. Od řeky vedla cesta k zadnímu, uzavřenému vchodu do domu Fosterových, a když na tyto dveře někdo dohodnutým způsobem zaklepal, vždy se tam objevil John nebo Jeremiah, a když ne oni, pak jejich prodavač Philip Hepburn – a stejný koláč a víno, které vpředu právě ochutnávala manželka celního úředníka, přinesli do zadní místnosti, aby pohostili i pašeráka. Obvykle to bylo spojeno se zamykáním dveří a zatahováním zelených hedvábných závěsů, které měly oddělit obchod od zbytku domu, ale ve skutečnosti se to všechno dělalo spíš jen pro formu. V Monkshavenu pašoval každý, kdo mohl, a všichni, kdo mohli, oblékali pašované zboží – a s důvěrou spoléhali na celníkovy přátelské city.

Lidé říkali, že John a Jeremiah Fosterovi jsou tak bohatí, že by mohli skoupit celé nové město za mostem. Jisté je, že to byli oni, kdo v souvislosti se svým obchodem začali provozovat jakousi jednoduchou banku, kde přijímali a spravovali peníze, které si lidé nechtěli nechávat doma ze strachu před zloději. Nikdo od bratrů nepožadoval žádný úrok z takto uložených peněz a oni také žádný nenabízeli – na druhou stranu, pokud některý z jejich zákazníků, na jehož charakter se mohli spolehnout, požadoval malou půjčku, Fosterovi po jeho náležitém prověření nebyli proti tomu, aby mu menší částku půjčili, aniž by si za takové použití svých peněz účtovali jediný cent. Všechno zboží, které prodávali, bylo to nejlepší, jaké dokázali sehnat – a očekávali za ně hotové peníze. Říkalo se, že obchod provozovali jen pro zábavu. Jiní lidé tvrdili, že bratrům šlo ještě o něco jiného: v hlavě prý měli plán na sňatek Williama Coulsona, synovce manželky pana Jeremiaha (pan Jeremiah byl vdovec), a Hester Roseové, jejíž matka byla nějaká vzdálená příbuzná; Hester pracovala v obchodě spolu s Williamem Coulsonem a Philipem Hepburnem. Tohle ovšem zase popírali ti, kdo tvrdili, že Coulson není pokrevní příbuzný a že pokud by Fosterovi měli v úmyslu udělat pro Hester něco podstatného, nikdy by jí a její matce nedovolili žít tak šetrně a vylepšovat si skromný příjem tím, že budou pronajímat pokoje Coulsonovi a Hepburnovi. Ne, John a Jeremiah by všechny své peníze odkázali nějaké nemocnici nebo charitativní organizaci. Odpověď na všechny tyto dohady byla jediná: když nejsou známa příslušná fakta v nějaké záležitosti, pak diskuse o všelijakých možnostech má vždy mnoho různých úhlů pohledu. A tak se řada úvah točila kolem toho, že staří pánové měli

pravděpodobně v hlavě nějaký dalekosáhlý plán, když dovolili své sestřenici, aby Coulsona a Hepburna vzala za podnájemníky – jednoho svého druhu synovce, druhého, ačkoli byl tak mladý, vedoucího v obchodě. Kdyby se některý z nich Hester zalíbil, jak příjemně by se věci mohly vyvinout!

A nyní Hester celou dobu trpělivě čekala, až bude moct obsloužit Sylvii, která před ní stála zčásti v rozpacích, zčásti zmatená při pohledu na takovou spoustu krásných věcí.

Hester byla vysoká mladá žena štíhlé, přesto však statné postavy, s vážným výrazem, který ji dělal starší, než ve skutečnosti byla. Husté hnědé vlasy měla hladce sčesané z širokého čela a velmi úhledně uspořádané pod lněným čepečkem. Tvář měla trochu hranatou, s pletí jemnou, i když pobledlou. Šedé oči působily velmi příjemně, protože se na vás dívaly upřímně a laskavě; ústa mívala Hester poněkud sevřená, jako tomu bývá u většiny lidí, kteří mají ve zvyku potlačovat své city – když však mluvila, nevnímali jste to. Usmívala se málokdy, ale pokud ano, odhalila bílé, rovné zuby; úsměv obvykle provázel něžný pohled jejích hezkých očí, což dodávalo její tváři značně podmanivý výraz. Oblékala se do šatů střízlivých barev, což jednak odpovídalo jejímu vlastnímu vkusu, jednak bylo ve shodě s nevyžadovanými náboženskými zvyklostmi, jež Fosterové vyznávali. Hester samotná však kvakerka nebyla.

Sylvie nyní stála před Hester, ale nedívala se na ni. Zírala na stuhy ve výloze, jako by si ani neuvědomovala, že tu někdo čeká, až vysloví, co si přeje. Byla k Hester velkým kontrastem: vždy připravená rozesmát se, uraženě nafouknout tváře či vyjádřit své emoce mnoha dalšími způsoby, zkrátka s povahou stejně nevyvinutou, jakou vidíme u dítěte: byla laskavá, svéhlavá, rozpustilá, otravná, okouzlující – vlastně jakákoli. Hester si zrovna pomyslela, že tahle její zákaznice je nejkrásnější bytost, jakou kdy viděla, když se Sylvie vzpamatovala a odvrátila od výlohy.

„Prosím, odpusťte – uvažovala jsem, kolik můžou stát ty karmínové stuhy.“

Hester šla beze slova ověřit cenu na visače.

„Ach ne! Já nemyslela, že je chci koupit! Chci jenom nějakou látku na kabát. Děkuju, slečno, moc se omlouvám – jen nějakou vlnu na nový plášť.“

Hester mlčky odložila stuhy a šla pro látku. Když byla pryč, objevil se člověk, kterému se Sylvie z celého srdce toužila vyhnout a z jehož nepřítomnosti se zaradovala, když vešla do obchodu: její bratranec Philip Hepburn.

Byl to seriózně vyhlížející mladý muž, vysoký, ale s mírně shrbenými rameny – to byl důsledek jeho povolání. Husté vlasy mu zvláštním, ale nikoli ošklivým způsobem nad čelem odstávaly. Oči měl tmavé, v protáhlém obličejí dominoval mírně orlí nos. Výrazný rys jeho tváře představoval dlouhý horní ret, který mu dodával nesympatický výraz – jinak to mohl být velmi hezký mladík.

„Dobrý den, Sylvo,“ pozdravil. „Co potřebuješ? A jak se mají doma? Jsem ti k službám!“

Sylvie našpulila červené rty, a aniž by se na něj podívala, odvětila:

„Mám se velmi dobře, stejně jako má matka; otce trochu trápí revmatismus. A tahle mladá slečna mi ukáže, co potřebuju.“

Když končila svou promluvu, trochu se od něj odvrátila, aby dala najevo, že je to vše, co mu chtěla říct. Philip však zvolal: „Vždyť si nebudeš umět vybrat!“ a přešel za pult jako běžný prodavač.

Sylvie si ho nevšímala a předstírala, že si přepočítává peníze.

„Tak co chceš, Sylvo?“ zeptal se nakonec, podrážděný jejím mlčením.

„Chci, abys mi neříkal ‚Sylvo‘ – jsem Sylvie! A když to musíš vědět, tak chci vlněnou látku na kabát.“

V tu chvíli se vrátila Hester; příručí jí pomáhal táhnout dvě velké role červené a šedé látky.

„Tohle ne, to odnes zpátky,“ řekl Philip a kopl do červené role. „Chceš přece tu šedou, Sylvo, že ano?“ Znovu použil jméno, kterým ji jako její bratranec oslovoval už od dětství, aniž by si vzpomněl na to, co o tom vyslovila před necelými pěti minutami. Ona si to však pamatovala a rozzlobila se: „Prosím vás, slečno, chci tu červenou vlnu; nenechte ho, aby ji posílal pryč.“

Hester se dívala z jednoho na druhého a dohadovala se, jaký je jejich vzájemný vztah. Tohle byla tedy ta krásná malá sestřenice, o které Philip mluvil s její matkou jako o žalostně rozmazlené holčičce, ostudné ignorantce, roztomilé malé hlupačce? Hester si Sylvii Robsonovou představovala úplně jinak, než jaká ve skutečnosti byla: mladší, hloupější a ani z poloviny ne tak bystrou a okouzující (protože i když teď špulila rty a byla mrzutá, bylo zřejmé, že to není její obvyklé rozpoložení). Sylvie věnovala svou pozornost červené látce a tu šedou odsunula stranou.

Philipa rozladilo, že jeho rada byla ignorována, ale přesto to zkusil znovu: „Tahle šedá, to je solidní, nevtíravý materiál, který se hodí ke všemu. Přece bys nebyla tak pošetilá, aby sis vzala něco, co se zbarví při každé kapce deště.“

„Tak to je mi líto, že prodáváte takové zboží k ničemu,“ odpověděla Sylvie, vědoma si své převahy, a trošičku (tak málo, jak to jen šlo) ubrala na své striktnosti.

V tu chvíli Hester vstoupila do jejich rozmluvy: „Chce tím říct, slečno, že tahle látka ztratí svůj původní lesk, když navlhne nebo zmokne, ale vždycky to bude dobrý výrobek a barva vydrží hodně dlouho beze změny. Jinak by ji pan Foster ve svém obchodě neměl.“

Philipovi se nelíbilo, že se mezi něj a Sylvii vkládá rozumný smířčí prostředník, a tak se rozhořčeně zdržel dalších poznámek.

Hester ještě pokračovala: „Je ale pravda, že tahle šedá je kvalitnější a vydrží déle.“

„To je mi jedno,“ odsekla Sylvie. Nevýraznou šedou barvu stále odmítala. „Ta červená se mi líbí víc. Sedm metrů prosím, slečno.“

„Na plášť je potřeba nejméně osm metrů,“ řekl Philip rozhodně.

„Matka mi řekla sedm,“ namítla Sylvie. Hlavou jí běželo, že její matka by dala přednost té šedivé, střízlivější barvě; cítila, že když v tomto ohledu prosadila svou, musí dodržet pokyny aspoň ohledně množství. I bez toho by ale neustoupila Philipovi v ničem.

Zvenku se od nábřeží ozvaly vzrušené výkřiky a dupot dětských nohou. Hluk upoutal Sylviinu pozornost, takže zapoměla na svůj plášť i na svou rozmrzelost a rozběhla se k polootevřeným dveřím obchodu. Philip ji následoval. Hester dokončila svou práci s měřením látky a sledovala situaci s tichým zájmem. Jedna z těch dívek, které Sylvie zahlédla, když s Molly odcházely od davu lidí na nábřeží, rychle kráčela ulicí. Její tvář, dost hezká, byla nyní zbledlá návalem prudkých emocí, neupravené šaty na ní vlály, pohyby byly rozevláté. Dívka patřila k nejnižší třídě obyvatel přístavního města. Když přišla blíž, Sylvie spatřila, jak jí po tvářích tečou slzy, aniž by si toho byla vědomá. Poznala Sylviinu tvář, plnou zájmu, a přerušila svůj spěch, aby té hezké, soucitné bytosti oznámila:

„Už je za mělčinou! Je za mělčinou! Musím to říct mámě!“

Popadla Sylvii za ruku, potřásla s ní a pokračovala dál, bez dechu, lapajíc po vzduchu.

„Sylvie, jak to, že znáš tu dívku?“ otázal se Philip přísně. „To není někdo, s kým by sis měla podávat ruku. Všichni na nábřeží ji znají jako ‚Newcastle Bess‘.“

„Nemůžu si pomoci,“ odpověděla Sylvie, která měla najednou pláč na krajíčku, spíš kvůli jeho chování než kvůli jeho slovům. „Když jsou lidé tahle šťastní, nemůžu si pomoci, a musím být šťastná taky, a tak jsem prostě natáhla ruku a ona natáhla tu svou. Jen si pomysli! Ta loď konečně připlula! Kdybys viděl všechny ty lidi tam dole, jak se dívají, až si oči můžou vykoukat, jako by se báli, že umřou dřív, než ta loď připluje a přiveze domů jejich milované – taky bys té dívce podal ruku, a nic špatného by se nestalo. Viděla jsem ji poprvé teprve před půl hodinou na nábřeží, a možná už ji nikdy nevidím.“

Hester popošla od pultu k oknu, takže slyšela, o čem Sylvie mluví, a vložila se do toho:

„Ta dívka nemůže být úplně špatná, když – jak říkala – to chtěla hned říct své matce.“

Sylvie na ni vrhla rychlý, vděčný pohled. Hester však upírala zrak z okna a nevšimla si toho.

A tu chvíli vtrhla do obchodu Molly Corneyová. „Poslouchejte!“ volala. „Tam dole na nábřeží všichni pláčou a křičí. Je to tam jako v den posledního soudu. Poslouchejte!“

Nikdo nemluvil, nikdo nedýchal, málem by se dalo říct, že ani srdce nebila, jak všichni napjatě natahovali uši. Netrvalo to dlouho: najednou se zvedl ostrý, simultánní křik mnoha lidí, zuřivý a zoufalý. Z té dálky nebyla slyšet jednotlivá slova, ale přesto bylo srozumitelné, že jde o proklínání, a ten ryk, dunivý hluk a nepravidelný dusot se ozýval stále blíž a blíž.

„Oni je odvádějí do Randyvow,“ řekla rozrušeně Molly. „Bože! Kéž by tu byl král Jiří, já bych mu vytmavila, co si o tom myslím!“

Sevřela pěsti a zatnula zuby.

„Je to strašně kruté!“ vzdychla Hester. „Jsou tu jejich matky a manželky, které se na ně dívají jako na hvězdy, co spadly z nebe.“

„Cožpak pro ně nemůžeme nic udělat?“ zvolala Sylvie. „Pojďme tam a pomozme jim nějak – nemůžu se jen tak nečinně dívat!“ To už skoro plakala; pohnula se ke dveřím, ale Philip ji zadržel.

„Sylvo! To nesmíš. Nebuď hloupá: je to zákon a nikdo proti němu nic nezmůže. A nejméně ženy a dívky.“

V té chvíli už se předvoj davu objevil na Bridge Street, za okny obchodu Fosterových. Hlouček divoce vyhlížejících mladíků pomalu couval, neboť jej před sebou tlačila postupující skupina verbířů. Mladíci se přesto snažili vzdorovat: dráždili komando urážkami a proklínáním a slova jim vázla v hrdlech, jak se dusili vztekem. Zatínali pěsti, namířené přímo do tváří verbířů, kteří postupovali uváženými kroky, po zuby ozbrojení, s tvářemi bledými potlačovanou energií, kterou byli odhodláni použít vůči tomuto pultuctu opálených námořníků. Právě ty si vybrali z posádky velrybářské lodi, a bylo to poprvé za mnoho let, co byl v Monkshavenu použit příkaz vedení námořnictva – ve skutečnosti to bylo poprvé od skončení americké války. Jeden z námořníků se obracel ke svým spoluobčanům a vysokým hlasem pronášel výzvy, které však mohl slyšet jen málokdo, neboť kolem tohoto jádra krutého bezpráví se mačkaly ženy, které jako nějaký řecký sbor hlasitě plakaly, nadávaly, gestikulovaly rukama a proklínaly verbíře. Jejich divoké oči se hladově upíraly na ty tváře, které nemohly políbit. Obličejy měly zrudlé hněvem nebo naopak zsinalé bezmocnou touhou po pomstě. Některé z žen téměř nevypadaly jako lidské bytosti, a přece ještě před hodinou jejich rty, měkké a laskavé, zdobil úsměv plný naděje – nyní však, aniž by si to ženy uvědomovaly, jejich stažená ústa odhalovala vyceněné zuby, jako tomu bývá u rozzuřeného zvířete. Planoucí oči, před krátkou dobou tak milující a jasné, se nyní podlévaly krví a jejich srdce, před pouhou hodinou naplněná důvěrou a radostí, se už nikdy nevzpamatují z pocitu nespravedlnosti a krutosti.

V zástupu byli i muži, zamračení a mlčenliví, přemýšlející o odvetě, ale nebylo jich mnoho – většina byla na velrybářských lodích, které ještě zůstávaly na moři.

Bouřící dav se vevalil na náměstí, kam se všichni sotva vešli, ale verbířské komando si odtud neúprosně razilo cestu dál na High Street a pak k místu, kde měli unesené muže shromáždit. Z neprostupného zástupu se ozývalo tlumené, hluboké mručení, a stejně jako lev temně vrčí, než zařve, tak i ze zástupu se čas od času zvedl něčí vzteklý výkřik.

Od mostu se sem prodírala žena. Bydlela kousek za městem, a tak se o návratu velrybářské lodi – po její šestiměsíční nepřítomnosti – dozvěděla se zpožděním. Cestou, když pospíchala do přístavu, ji řada soucitných hlasů už zpravila o tom, že i její manžel byl unesen do služeb vlády.

Na náměstí se žena musela zastavit, protože průchod přes ně lidé zcela ucpali. V tu chvíli se poprvé ozvala, a to tak zoufalým ječením, že zprvu bylo skoro nemožné rozumět tomu, co říká: „Jamie! Jamie! Oni tě ke mně nepustí!“

Byla to poslední slova, která Sylvie slyšela, než její vlastní hysterický výbuch pláče přitáhl pozornost všech přítomných.

Celé dopoledne byla v jednom kole s domácími pracemi; poté, co došla do Monkshavenu, ji rozrušilo všechno, co tu viděla a slyšela – a takhle to nyní dopadlo.

Molly a Hester ji odvedly přes obchod do obývacího pokoje. Byl to pokoj Johna Fostera, neboť jeho starší bratr Jeremiah bydlel ve vlastním domě na druhé straně řeky. Útulná místnost s nízkým stropem, přes který se po celé délce táhly mohutné trámy a byl vytapetovaný stejnou tapetou jako stěny – to vše představovalo elegantní luxus, který Molly nesmírně nadchl! Z pokoje byl výhled na tmavý dvůr, na němž rostly dva nebo tři topoly, vzpínající se vzhůru ke světlu. Otevřenou branou mezi zadními zdmi dvou domů bylo možné zahlédnout dmoucí se řeku s loděmi a rybářskými čluny, které ve vodách nad mostem zrovna kotvily.

Sylvii mladé ženy posadily na širokou, staromódní pohovku, daly jí napít vody a snažily se utišit její přidušené vzlykání. Uvolnily jí klobouk a hojně jí oplachovaly tvář i husté kaštanové vlasy, až se konečně vzpamatovala. Byla sice v pořádku, ale pořádně promočená. Napřímila se, rozhlédla se kolem sebe a odhrnula si z čela rozčuchané kudrny, jako by si chtěla pročistit oči i mysl.

„Kde to jsem? – Ach, už vím! Děkuju vám. Tohle bylo ode mě hloupé, ale nějak mi to přišlo tolik smutné!“

Málem už znovu propukla v pláč, ale Hester řekla: „Ano, bylo to smutné, chudinko ubohá – pokud vám takhle můžu říkat, protože vaše jméno vlastně neznám. Jenže je lepší na to nemyslet, protože s tím nic nezmůžeme, a možná by vás to zase rozrušilo. Vy jste asi sestřenice Philipa Hepburna, z farmy Haytersbank?“

„Ano, je to Sylvie Robsonová,“ vložila se do hovoru Molly, jelikož si nevšimla, že Hesteriným záměrem bylo přimět Sylvii k řeči, a odvést tak její pozornost od událostí, které ji přivedly k hysterickému záchvatu. „Přišly jsme na trh,“ pokračovala Molly, „a taky koupit látku na nový plášť, který jí věnuje její otec. Já si opravdu myslela, jaké máme štěstí, když jsme uviděly tu první velrybářskou loď, a ve snu by mě nenapadlo, že to verbíři všechno tak zkazí.“

A také ona se rozplakala, ale její tichý vzlykot přetrhl zvuk otevírajících se dveří. Stál v nich Philip a mlčenlivým gestem se tázal Hester, zda může vejít.

Sylvie otočila hlavu na druhou stranu a zavřela oči. Její bratranec se k ní přiblížil po špičkách a starostlivě se jí snažil nahlédnout do odvráceného obličeje. Pak jí přešel rukou po vlasech tak zlehka, že se dalo stěží říct, zda se jich vůbec dotkl, a zamumlal: „Chuděra! Škoda, že přišla zrovna dneska, protože v tomhle horku je to dlouhá cesta!“

Ale Sylvie vyskočila na nohy a skoro ho přitom odstrčila. Její zjitřené smysly zaslechly kroky, blížící se přes dvůr, dříve, než je zaregistrovali ostatní. O minutu později se skleněné dveře v rohu obývacího pokoje otevřely: na prahu stál pan John a s jistým překvapením zíral na skupinku lidí shromážděnou v jeho obvykle prázdném pokoji.

„To je moje sestřenice,“ řekl Philip a trochu se začervenal. „Přišla sem s kamarádkou prodávat na trh a dostala strach, když viděla, jak kolem prochází náborové komando a vede část posádky velrybářské lodi do Randyvow.“

„To jo,“ kývl pan John a po špičkách rychle prošel do obchodu, jako by měl obavy, že vyrušuje ve svých vlastních prostorách; pokynul Philipovi, aby ho následoval. „Z rozbroje vzešel rozbroj. Tužil jsem, že se něco takového chystá, podle toho, co jsem zaslechl na mostě, cestou od bratra.“ Tiše zavřel dveře mezi obývacím pokojem a obchodem. „Hlavně pro těhotné ženy a děti je těžké to snést a není divu, že podléhají hněvu. Philipe,“ řekl a přistoupil k mladíkovi

blíže, „nech Nicholase a Henryho pracovat ve skladu nahoře, dokud ty nepokoje neskončí. Mrzelo by mě, kdyby se nechali strhnout k nějakému násilí.“

Philip zaváhal.

„Jen mluv, chlapče! Vždy upokoj neklidné srdce a nikdy nedovol, aby se stalo malicherným.“

„Měl jsem v úmyslu doprovodit svou sestřenicí a tu druhou mladou ženu domů, jelikož ve městě asi nebude bezpečno... a už se stmívá.“

„A to taky uděláš, chlapče,“ řekl ten starý dobrák. „A vrozené sklony Nicholase a Henryho se pokusím zkrotit já sám.“

Když však vyrazil najít oba příručí, ti, kterým mělo být jeho laskavé napomenutí určeno, byli už pryč. V důsledku chaotické situace všechny ostatní obchody na tržišti zavřely rolety a Nicholas a Henry – protože jejich nadřízení nebyli přítomni – následovali příkladu svých sousedů: obchodní den beztak skončil, a tak ani nepočkali, až uklidí zboží, a spěchali na pomoc svým spoluobčanům, ať už bude následný boj jakýkoli.

S tím pan John nic dělat nemohl, ale přesto vypadal poněkud sklesle. Stav pultů a rozházeného zboží byl takový, že by rozčílil každého člověka, kdyby byl tak pořádkumilovný, ale ne tolik dobrosrdečný jako pan John. Jediné, co k tomu řekl, bylo: „To jsou celí oni! Celí oni!“ Ale ještě dlouho poté, co domluvil, kroutil hlavou.

„A kde je William Coulson?“ napadlo ho pak. „Ach ano, vzpomínám si! Ten se má z Yorku vrátit až po setmění.“

S Philipem pak uklidili obchod přesně tak, jak to měl starý pán rád. Ten si pak připomněl záměr svého zaměstnance, obrátil se k němu a pobídl ho:

„Teď už běž doprovodit svou sestřenicí a její kamarádku. Hester i stará Hannah tu zůstávají; já potom Hester dovedu domů, jestli to bude nutné. Myslím ale, že prozatím bude lepší, když tady zůstane. Ke své matce to nemá daleko a její pomoc by se mohla hodit, kdyby si tu některý z těch nebožáků přivodil svým hněvem nějaké trable.“

Nato pan John zaklepal na dveře obývacího pokoje a počkal na svolení vstoupit. Se staromódní zdvořilostí řekl těm dvěma cizím dívkám, jak ho těší, že jim jeho pokoj mohl posloužit; že by nikdy nebyl tak troufalý, aby sem vstoupil, kdyby býval věděl, že je tu obsazeno. Potom přistoupil k rohové skřínce vysoko na zdi, vytáhl z kapsy klíč a odemkl svou malou zásobárnu vína, koláčů a tvrdého alkoholu. Trval na tom, aby se všichni během čekání na Philipa – který ještě prováděl poslední opatření k zabezpečení obchodu na noc – najedli a napili.

Sylvie všechno odmítla, dokonce s menší zdvořilostí, než jakou by bývala měla vůči nabídce pohostinného starého pána projevit. Molly si vzala víno a koláč, ale nechala dobrou polovinu od každého, jak to společenská zvyklost v této části země vyžadovala. Sylvie ji navíc neustále pobízela, ať si pospíší, protože se jí nezamlouvalo pomyšlení, že je její bratranec chce doprovodit domů, a chtěla mu uniknout tak, že obě vyrazí dřív, než se Philip objeví. Ten však vzápětí vešel do dveří obývacího pokoje, čímž všechny plány zmařil. Pod paží nesl balíček se Silviinou nepřístojně červenou látkou. Z očí mu číselo uspokojení a tak dychtivá radost z očekávané vycházky, až ho téměř zaskočila vážnost, s jakou se na ni dívky chystaly.

Sylvie trochu litovala, že odmítla pohostinnost pana Johna, zejména když nyní viděla, že její spěch byl k ničemu. Snažila se to napravit zdrženlivou roztomilostí, když se s ním loučila, čímž si zcela získala jeho srdce. Vychválil ji před Hester, ale ta, všímavá ke všemu, se nedokázala přimět, aby s jeho obdivem vůči dívce plně souzněla. Jaký důvod měla ta hezká bytůstka, aby tak nedůtklivě odmítla laskavě nabízenou pohostinnost? Co ji vedlo k tomu, přemýšlela Hester, že byla tak nevděčná a snažila se zmařit Philipovo ohleduplné přání doprovodit je ulicemi drsného, rozbouřeného města? Co to všechno mělo znamenat?